

מסורת הש"ס

- א) לקמן פה. ודף טו: טז.
- ב) וז"ל קמלי ערוך.
- ג) וז"ל רבא, ד) וערכין.
- ד, ה) נבס"א: משומד.
- ו) געיל טו: א) געיל טו: ב) נבס"א: ד) נבס"א: ט) נבס"א: למשמד.

תורה אור השלם

אשר יבחר יי' אלהיך לשום שמו שם וְחַבְתָּ מְבַקֵּר וּמְצַנֵּן אֶשֶׁר יָתַן לְךָ בְּאֶרֶץ צִיּוֹן וְאֶבְלָתָּ בְּשִׁעְרֵיךָ כְּבַל אֵת בְּנֵי:

דברים יב כב
 2. וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבְּקָר לִפְנֵי יי' וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אֹהֶל הַבְּתוּלִים אֶת הָעֵד וְהִקְרָב אֶת הָעֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ כִּיבִיב אֶשֶׁר פָּתַח אֱלֹהִים מִיִּזְרָאֵל וְהִקְרִיב אֶת הָאֵזֶן וְהִקְרָב וְהִקְרָב לְהָם וּמִצָּאן לְהָם אִם אֵת כָּל דְּבַר יי' הֵימָּן אִסְּףָה לְהָם וּמִצָּאן לְהָם:

בדברים יב כב
 4. אַךְ בְּאֶשֶׁר יֶאֱכַל אֶת הַצֶּבֶר וְאֵת הָאֵיל בֶּן הַתְּאֵבָלָה הַטָּמֵא וְהַטָּהוּר יִתְּרוֹ יֶאֱכַלְהוּ:

דברים יב כב
 5. וְבָתִּים מִלֵּאמֵר כָּל טוֹב אֶשֶׁר לֹא מֵלֶאֱלֹהִים בְּרַחֲמֵי יְהוָה אֶשֶׁר לֹא חֲזַבְתָּ בְּרַחֲמֵי יְהוָה אֶשֶׁר לֹא נִטְעַתָּ וְאֶבְלָתָּ וְשִׁבְעַת: דברים יב כב

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' ארבי בשר נחירה שבתמיסו ישראל שפדו מןו לארץ. י"ב עפר ספר ד' הכסף דף ק"ד ע"ב ע"ג על זה:

קעוי רש"י

בבב"ש. כחלי חויר מלחום.

מוסף רש"י

בין בראש הגג בין בראש הפסיפה. וע"ג דמנן אין שומטין לא למון ימס ולא למון נהרות. דלא לימרו לשר של יס הוא שומט, ולא למון כליס דלא לימרו הואל ומקבל את הדס מורקן לעבות כוכבים הוא ריקן, אפילו הכי בראש הגג שומטין ואין שומטין שנתה יאמרו לנשא השמים עולה לשבות, או או מנקל כבלי את, ויעינן שרי אשכר לו שנתה את הגג ואין כאן שנתה וקפסיה נמי הכל יודעים דכיון דבפסיפה הוא על כמות הוא שומט תו"ס, שאי אפשר לו לעוף את הפסיפה (ע"ד י"ב).

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

יז.

עין משפט נר מצוה

קבא א מ"י פ"ד מהל שמיטה הל"י [י"ח]:

שיטה מקובצת

א) אין צריכין ליאכל בטהרת הקדש כקדשים אלא כצבי: ב) ודרוש וכו' ואצ"פ שכבר עבר מי אמרי"י כי אסר רחמנא בשר נחירה לאחר ביאה הי"מ לנחור אח"כ ולאכול אבל בתחורות ובאות מן המדבר הואיל ובשעת נחירתו היתר היהו תו לא מתסרי או דלמא לא שגא הסי"ד ומת"ד כחלי דחזירי: ג) הדבור המתחיל אלא לאחר מכאן נמחק כולו משום: ד) ויש לפגם שני עוקצים שכתאמה מליך: ה) צפרקן שגורת בעוקץ של סופה. ו"ב ובתובו כ"י לישן קצר שהצטננו נכנסת בתוך הפגימה ועוקצי הפגם מוכיבין אותה לצאת לראשה של סכין ולא לסופה כך מצאתי בס' ישן מפי' רש"י ד"ל:

רבינו גרשום

בהמות שוחטם לצורכו שאם תאוו לאכול בשר אינו יכול לאכול עד שקרי' אימורין משנכנסו בלחן בשר תאוו בלא אימורין: בשלמא דר' ישמעאל היינו דתן השוחט ונתבלה בידו כלומר דמפולס לא היהו נחירה במקום שחטיה ליפכך הנחור פטור מלכוסות אלא עקיבא ולא כבר היהו נחירה במקום שחטיה [ואמאי] פטורה מלכוסות: אלא לר' ישמעאל צבי ואיל גופיהו וכו' כלומר מי הוכשרו בלא אימורין: קתלי דחזירי. חזירים יבשים שקורין בקו"ש בלע"ז: שנית הכל שוחטין ולעולם שוחטין וכו' כלומר הכל שוחטין קמיתא רצינן כחלכטא לעולם אליבא דאמוראי לעולם שוחטין לר' ישמעאל בדאית ליה לר' עקיבא בדאית ליה: אי הן שוחטין וכו' כלומר [אין] מוקמת הני תרתי הכל שוחטין ולעולם שוחטין בשחטין הכל בשחטין ואפי' עוף: אלא אמר רבא הכל שוחטין חדא לאיתווי כותי וכו': דתרוין זמנין במתניתין הכל שוחטין חד בתחלת הפרק וחד הכא. לעולם שוחטין כו' כלומר וכולו לחת מוקמין בשוחטין: שוחטין קציר והמגירה מגל קציר שישלא בלע"ז. מגירה עשור כמגל קציר לחתון חפציו: אגרת פסול וכו' ב) בזה ענין: מסכת מרוח

א) נראה לז"ל משמי וחוטב בזה ענין מוסקמת וכו'.

וב"ש שבן השתא דארחיקו להו טובא. לסקריס דגרסינן באלו הן הלוקין (מכות דף ט"ז). לעולם לא קידשה לעמיד לנא אם כן לר' ישמעאל והתורה הצמות וקשה דלס כן מאי קאמר הכא לר' ישמעאל דארחיקו להו טפי אדרבה אקריבו להו טפי כיון דהתורה הצמות:

ר"ב עקיבא סבר בשר תאווה לא איתסר ב"ש. תימה מנא ליה הא דלמא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי וי"ל אי לרבי עקיבא מיתסר בשר תאווה אס כן הכי הותרה להס בשר נחירה דנקדשים מודה דצ"ע שחטיה כדמשמע בסמוך ואי צ"ע ואלו הא בקרא דדרשין מיינה היתר נחירה כתיב בקר ואלו כדכתיב כי ירחק ממך וצמת מבקר ומצאנך שגלו יכול יהוה להיתרין הראשון לך שנינו לעולם שוחטין: במאי קמיפלגי רבי עקיבא סבר בשר תאווה לא איתסר כלל ר' ישמעאל סבר בשר נחירה לא איתסר כלל בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב וישחט את בן הבקר אלא לרבי עקיבא מאי וישחט קדשים שאני בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב הצאן ובקר ישחט להם אלא לר' עקיבא מאי הצאן ובקר ישחט להם ינחר להם מיבעי ליה נחירה שלהן זו היא שחיתתן בשלמא לר' ישמעאל היינו דרתנן השוחט ונתבלה בידו והנחור והמעקף פטור מלכוסות אלא לר' עקיבא אמאי פטור מלכוסות הואיל ואיתסר איתסר בשלמא לר' עקיבא דאמר בשר תאווה לא איתסר כלל היינו דכתיב א"ך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו אלא לרבי ישמעאל צבי ואיל גופיה מי הוי שרי כי אסר רחמנא בהמה דחזיא להקרבה אבל לא אסר רחמנא בעי רבי ירמיה א) אברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהו לארץ מהו אימת אילימא בשבע שבכשו השתא דבר טמא אישתי ליה דכתיב ובתים מלאים כל טוב ואמר ר' ירמיה בר אבא אמר רב ב) כתלי דחזירי בשר נחירה מבעיא אלא לאחר מכאן ואיבעית אימא לעולם בשבע שבכשו כי אשתי ליה שלל של עובדי כוכבים דידהו לא אישתי תיקו אמר ב) רבה שנית הכל שוחטין ולעולם שוחטין בכל שוחטים מאי משנית ליה וכי תימא בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה הא דומיא דהנך קתני אי הנך בשוחטין האי נמי בשוחטין ואי הנך בנשחטין האי נמי בנשחטין אלא אמר רבא הכל שוחטין ב) חדא לאתווי כותי והדא לאתווי ישראל ב) מומר לעולם שוחטין בין ביום בין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה ב) בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה: חוין ממוגל קציר והמגירה: אבוח דשמואל פגם ושרד פגם ושרד שלהו ליה כמגירה שנינו תנו רבנן

סבין
 עקיבא. על כסוי הדס צמדצר נטו ונחירתן היתה שחיתתן והנחור צומן הזה נמי נצעי כסוי: א"ך כאשר יאכל עכשיו צבי ואיל צטומאה כן תאכלנו לבקר ואלו משתכנסו לארץ כקדשים של עכשיו אין צריכין ליאכל בטהרת הקודש אלא כצבי ואיל של עכשיו שהטמא והטעור אוכלין בקערה אחת. אלא לר' ישמעאל כו': כי אסר רחמנא. בשר תאווה צמדצר: שהכניסו ישראל. אליבא דר' עקיבא מהו לאכול אחר כניסתן צומי אמרינן כי אסר רחמנא בשר נחירה לאחר ביאה אחרי כן לאכול אכל הנחירות וצאות מן המדבר הואיל וצבעת נחירתן היתה תו לא מתסרי או דלמא לא טוב וגו'. קפיה דקרא ואלתה וצבעת: טאלא נחיר מאלן. דליינו בשבע שחלקו דלא ליה רחמנא טומאה אלא צבעת שלל כדכתיב (דברים ט) ואלתה את שלל אויביך וגו'. שבע שנים כצבו ושבע שנים חלקו כדאמר' צפרק אין נערינן (ערכין דף ט"ז): שלל של עובדי כוכבים. כדכתיב (דברים ו) אשר לא מלאת וכתיב נמי את שלל אויביך: שנית הכל שוחטין. ומוקמת לה צנשחטין כדאמרן [נח] הכל טעונים שחטיה ואפי' עוף: ולעולם שוחטין. נמי מוקמת ליה כדאמרן [שס] דלשמעינן דלע"פ שגלו לא חזרו להיתרין הראשון ואין בשר נאכל אלא בשחטיה: וכי סימא בין צבור כו'. דללו צנשחטין אחת לאורווי אלא בשחטין: אלא אמר רבא. כולה בשחטין והכל שוחטין תרתי דמני צנמני: חדא לכותי והדא למומר. כדאמרן צריש פירקין (דף ג.) צין צלילה. כשאצוקה כנגדו כדאוקימנא (לעיל דף ט"ז): צין בראש הגג. ולא חיישין דלימרו לנאכל השמים עולה לשמות: צין בראש הספינה. ואע"ג דתנן לקמן (דף מה.) אין שוחטין לתוך ימים צראש הספינה שרי דמוכחא וילוחו דלנאק ספינתו הוא לרין: פגם ושרד פגם ושרד. עשה צצקין פגימות הרבה שאינן דמות זו וזו ושרד לא"י ליעד אלא סקורה וילוח כיתה כן עשה פעמים ושלש: שלחו ליה. סימן זה יאה לך בפגימות: כמגירה שנינו. שפגימותיה מלוות לעומקן ויש לפגם של עוקלים וצנשחטה מוליך צפרקן מסוף הסבין לראשה צפרקן חוגרת צעוקן של כל סופה:

סבין

וכ"ש השתא דארחיקו להו טפי אלא אמר רב יוסף רבי עקיבא היא דתניא כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשום שמו שם וזבחת מבקרך ומצאנך ר' עקיבא אומר לא בא הכתוב אלא ל"אסור להן בשר נחירה שבתחלה הותר להן בשר נחירה משנכנסו לארץ נאסר להן בשר נחירה ועכשיו שגלו יכול יהוה להיתרין הראשון לך שנינו לעולם שוחטין: במאי קמיפלגי רבי עקיבא סבר בשר תאווה לא איתסר כלל ר' ישמעאל סבר בשר נחירה לא איתסר כלל בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב וישחט את בן הבקר אלא לרבי עקיבא מאי וישחט קדשים שאני בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב הצאן ובקר ישחט להם אלא לר' עקיבא מאי הצאן ובקר ישחט להם ינחר להם מיבעי ליה נחירה שלהן זו היא שחיתתן בשלמא לר' ישמעאל היינו דרתנן השוחט ונתבלה בידו והנחור והמעקף פטור מלכוסות אלא לר' עקיבא אמאי פטור מלכוסות הואיל ואיתסר איתסר בשלמא לר' עקיבא דאמר בשר תאווה לא איתסר כלל היינו דכתיב א"ך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו אלא לרבי ישמעאל צבי ואיל גופיה מי הוי שרי כי אסר רחמנא בהמה דחזיא להקרבה אבל לא אסר רחמנא בעי רבי ירמיה א) אברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהו לארץ מהו אימת אילימא בשבע שבכשו השתא דבר טמא אישתי ליה דכתיב ובתים מלאים כל טוב ואמר ר' ירמיה בר אבא אמר רב ב) כתלי דחזירי בשר נחירה מבעיא אלא לאחר מכאן ואיבעית אימא לעולם בשבע שבכשו כי אשתי ליה שלל של עובדי כוכבים דידהו לא אישתי תיקו אמר ב) רבה שנית הכל שוחטין ולעולם שוחטין בכל שוחטים מאי משנית ליה וכי תימא בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה הא דומיא דהנך קתני אי הנך בשוחטין האי נמי בשוחטין ואי הנך בנשחטין האי נמי בנשחטין אלא אמר רבא הכל שוחטין ב) חדא לאתווי כותי והדא לאתווי ישראל ב) מומר לעולם שוחטין בין ביום בין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה ב) בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה: חוין ממוגל קציר והמגירה: אבוח דשמואל פגם ושרד פגם ושרד שלהו ליה כמגירה שנינו תנו רבנן

וכ"ש השתא דארחיקו להו טפי אלא אמר רב יוסף רבי עקיבא היא דתניא כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשום שמו שם וזבחת מבקרך ומצאנך ר' עקיבא אומר לא בא הכתוב אלא ל"אסור להן בשר נחירה שבתחלה הותר להן בשר נחירה משנכנסו לארץ נאסר להן בשר נחירה ועכשיו שגלו יכול יהוה להיתרין הראשון לך שנינו לעולם שוחטין: במאי קמיפלגי רבי עקיבא סבר בשר תאווה לא איתסר כלל ר' ישמעאל סבר בשר נחירה לא איתסר כלל בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב וישחט את בן הבקר אלא לרבי עקיבא מאי וישחט קדשים שאני בשלמא לרבי ישמעאל היינו דכתיב הצאן ובקר ישחט להם אלא לר' עקיבא מאי הצאן ובקר ישחט להם ינחר להם מיבעי ליה נחירה שלהן זו היא שחיתתן בשלמא לר' ישמעאל היינו דרתנן השוחט ונתבלה בידו והנחור והמעקף פטור מלכוסות אלא לר' עקיבא אמאי פטור מלכוסות הואיל ואיתסר איתסר בשלמא לר' עקיבא דאמר בשר תאווה לא איתסר כלל היינו דכתיב א"ך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו אלא לרבי ישמעאל צבי ואיל גופיה מי הוי שרי כי אסר רחמנא בהמה דחזיא להקרבה אבל לא אסר רחמנא בעי רבי ירמיה א) אברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהו לארץ מהו אימת אילימא בשבע שבכשו השתא דבר טמא אישתי ליה דכתיב ובתים מלאים כל טוב ואמר ר' ירמיה בר אבא אמר רב ב) כתלי דחזירי בשר נחירה מבעיא אלא לאחר מכאן ואיבעית אימא לעולם בשבע שבכשו כי אשתי ליה שלל של עובדי כוכבים דידהו לא אישתי תיקו אמר ב) רבה שנית הכל שוחטין ולעולם שוחטין בכל שוחטים מאי משנית ליה וכי תימא בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה הא דומיא דהנך קתני אי הנך בשוחטין האי נמי בשוחטין ואי הנך בנשחטין האי נמי בנשחטין אלא אמר רבא הכל שוחטין ב) חדא לאתווי כותי והדא לאתווי ישראל ב) מומר לעולם שוחטין בין ביום בין בלילה בין בראש הגג בין בראש הספינה ב) בכל שוחטין בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה: חוין ממוגל קציר והמגירה: אבוח דשמואל פגם ושרד פגם ושרד שלהו ליה כמגירה שנינו תנו רבנן

כתיב צפרק כסוי הדס (לקמן דף פה): אלא לר' עקיבא. על כסוי הדס צמדצר נטו ונחירתן היתה שחיתתן והנחור צומן הזה נמי נצעי כסוי: א"ך כאשר יאכל עכשיו צבי ואיל צטומאה כן תאכלנו לבקר ואלו משתכנסו לארץ כקדשים של עכשיו אין צריכין ליאכל בטהרת הקודש אלא כצבי ואיל של עכשיו שהטמא והטעור אוכלין בקערה אחת. אלא לר' ישמעאל כו': כי אסר רחמנא. בשר תאווה צמדצר: שהכניסו ישראל. אליבא דר' עקיבא מהו לאכול אחר כניסתן צומי אמרינן כי אסר רחמנא בשר נחירה לאחר ביאה אחרי כן לאכול אכל הנחירות וצאות מן המדבר הואיל וצבעת נחירתן היתה תו לא מתסרי או דלמא לא טוב וגו'. קפיה דקרא ואלתה וצבעת: טאלא נחיר מאלן. דליינו בשבע שחלקו דלא ליה רחמנא טומאה אלא צבעת שלל כדכתיב (דברים ט) ואלתה את שלל אויביך וגו'. שבע שנים כצבו ושבע שנים חלקו כדאמר' צפרק אין נערינן (ערכין דף ט"ז): שלל של עובדי כוכבים. כדכתיב (דברים ו) אשר לא מלאת וכתיב נמי את שלל אויביך: שנית הכל שוחטין. ומוקמת לה צנשחטין כדאמרן [נח] הכל טעונים שחטיה ואפי' עוף: ולעולם שוחטין. נמי מוקמת ליה כדאמרן [שס] דלשמעינן דלע"פ שגלו לא חזרו להיתרין הראשון ואין בשר נאכל אלא בשחטיה: וכי סימא בין צבור כו'. דללו צנשחטין אחת לאורווי אלא בשחטין: אלא אמר רבא. כולה בשחטין והכל שוחטין תרתי דמני צנמני: חדא לכותי והדא למומר. כדאמרן צריש פירקין (דף ג.) צין צלילה. כשאצוקה כנגדו כדאוקימנא (לעיל דף ט"ז): צין בראש הגג. ולא חיישין דלימרו לנאכל השמים עולה לשמות: צין בראש הספינה. ואע"ג דתנן לקמן (דף מה.) אין שוחטין לתוך ימים צראש הספינה שרי דמוכחא וילוחו דלנאק ספינתו הוא לרין: פגם ושרד פגם ושרד. עשה צצקין פגימות הרבה שאינן דמות זו וזו ושרד לא"י ליעד אלא סקורה וילוח כיתה כן עשה פעמים ושלש: שלחו ליה. סימן זה יאה לך בפגימות: כמגירה שנינו. שפגימותיה מלוות לעומקן ויש לפגם של עוקלים וצנשחטה מוליך צפרקן מסוף הסבין לראשה צפרקן חוגרת צעוקן של כל סופה: